Odpověď Ministerstva zdravotnictví na žádost o informaci dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

Dne 20. listopadu 2021 obdrželo Ministerstvo zdravotnictví (MZ) Vaši žádost o poskytnutí informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, evidovanou pod č.j. xxx.

Předmětným podáním jste požádala o následující informace:
Na základě, jakých dat, analýz apod. nejsou na podle aktuálních mimořádných opatřeních uznávány antigenní / PCR testy pro vstup např. do restaurace na oběd, kde člověk stráví zhruba půl hodiny, ale zároveň naprosto stejné testy poslouží v zaměstnání, kde zaměstnanec stráví třeba 8 hodin, a to s platností celý týden? Nejedná se o chybu? Vůbec tomu nerozumím, jeden a tentýž test, na základě, kterého je v případě pozitivního výsledku označen jedinec za pozitivního, nemocného a je třeba ho izolovat, má pak v případě negativního výsledku různý výklad? Buď týdenní platnost v zaměstnání nebo naprosto žádnou? Neměl by být negativní výsledek prostě jen negativní a prokázat se jím kdekoliv by mělo mít stejnou hodnotu?

K Vaší žádosti sděluji následující:

Ze samotné podstaty onemocnění covid-19 jako nákazy, která se šíří vzduchem (respirační nákaza), je zvýšené riziko přenosu tohoto onemocnění obecně spojováno se shromažďováním osob bez dostatečných rozestupů, těsného kontaktu mezi osobami nebo nepoužívání ochranného prostředku dýchacích cest. Toto riziko je pak samozřejmě významně zvyšováno při pobytu ve vnitřních prostorách. Po celou dobu trvání pandemie onemocnění covid-19 byly a jsou prováděny studie zaměřené na rizikovost některých aktivit, a to v závislosti na jejich případné specifičnost s ohledem na způsob přenosu onemocnění covid-19. Vzhledem ke způsobu přenosu onemocnění covid-19 (kapénkami, aerosolem) je mnoha studiemi provedenými v průběhu pandemie dokázáno, že vnitřní prostory jsou z pohledu rizika přenosu viru SARS-CoV-2 významněji rizikovější než prostory venkovní. Tato jejich rizikovost je pak potencována nedostatečným větráním daných prostor, pobytem velkého počtu osob, provozování činností, které jsou spojené s vyšším vylučováním kapének (zpěv, křik, sport a cvičení).

Obecně stolování (provozovny stravovacích služeb, bary), především pak to ve vnitřních prostorech, je v mnoha studiích považováno za vysoce rizikovou činnost a tyto studie v uzavírání provozoven stravovacích služeb, včetně barů apod. spatřují velmi efektivní nástroj ke snížení šíření nákazy, které ve svém důsledku vede se snížení nových případů onemocnění.

Specifickou skupinou jsou pak provozovny typu noční/taneční kluby, které hodnotí většina států jako vysoce rizikové, např. Australian Health Protection Principal Committee

(AHPPC) hodnotí tato místa jako vysoce riziková, a to z důvodu vyššího počtu osob na jednom místě v jeden čas, nemožnosti dodržení dostatečných rozestupů, promíchaností lidí, kteří se navzájem neznají (tzn. nejedná se o homogenní skupiny), provozování aktivit, jako je zpěv nebo tanec často v uzavřených prostorách s nedostatečnou ventilací, a v neposlední řadě je pobyt zde většinou spojen s konzumací alkoholu.

Největší riziko přenosu viru SARS-CoV-2 je pak dlouhodobě spojováno s hromadnými akcemi, a to především proto, že jsou charakterizovány kumulací velké počtu neznámých osob a vysokou mobilitou, mezi účastníky často dochází k dlouhodobé a blízké interakci, což v případě viru SARS-CoV-2 významně zvyšuje riziko jeho přenosu.

Proto Ministerstvo zdravotnictví přistoupilo k omezení způsobu prokazování tzv. bezinfekčnosti (osoby očkované a po prodělání nemoci), protože v současné epidemické situaci při takto vysoké virové náloži je kontakt s osobou velmi pravděpodobný, a tak dopad tohoto kontaktu osoby očkované nebo po prodělání nemoci do zdravotního systému je výrazně nižší než u neočkované osoby. Proto bylo přistoupeno k tomuto omezení, i z toho důvodu, že ekonomické a společenské dopady tohoto opatření na celou populaci jsou mnohem nižší než uzavření daných provozoven nebo znemožnění poskytování daných služeb.

Rychlé antigenní testy (RAT) jako hlavní typ testu při použití v rámci preventivního testování zaměstnanců byly zvoleny z důvodu získání výsledku vyšetření téměř okamžitě po jeho provedení a tím je umožněno izolovat případnou pozitivní osobu v co nejkratším době a následně nastavit adekvátní protiepidemická opatření k minimalizaci rizika dalšího přenosu v rámci kolektivu zaměstnanců.

Ministerstvo si je vědomo všech zásadních limitů antigenních testů provedených laickou osobou, včetně nezbytnosti konfirmace pozitivního výsledku RT-PCR testem, nicméně s ohledem na stávající (byť vysokou) laboratorní kapacitu RT-PCR vyšetření a s ohledem na nezbytnost provedení odběru nasofaryngeálního stěru zdravotnickým pracovníkem, nepřichází majoritně při takto masivním testování jiný způsob provedení plošného testování v úvahu než pomocí rychlého antigenního testu určeného pro sebetestování (k použití laickou osobou) (tzv. samotest). Preventivní testování není bariérové, tedy podrobení se testováním není podmínkou pro osobní účast zaměstnance v práci.

Současně jsou mimořádným opatřením stanoveny případy, kdy se preventivní testování neprovádí (předložení negativního výsledku jiného testu (RT-PCR test nebo RAT povedený zdravotnickým pracovníkem), prodělání onemocnění covid-19 nebo dokončené očkování). V případě prodělání onemocnění covid-19 (do 180 dní od prvního pozitivního výsledku testu) a dokončeného očkování se předpokládá, že taková osoba je vůči nákaze covid-19 chráněna a pravděpodobnost reinfekce nebo primoinfekce je velmi nízká. Riziko nákazy u očkovaných osob a u osob v době do 180 dní od záchytu onemocnění je výrazně menší než u osob, které se prokázaly negativním výsledkem RT-PCR testu nebo rychlého antigenního testu (RAT). Stejně tak je u těchto osob výrazně nižší riziko, že se v případě kontaktu s onemocněním nakazí. Testování je tedy v těchto případech nadbytečné z hlediska dopadů na veřejné zdraví.

Závěrem mi dovolte Vás upozornit, že podání dle z.č. 106/1999 musí obsahovat příslušné zákonné náležitosti, kdy dle § 14, odst. 2, fyzická osoba ve své žádosti uvede jméno**,** příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu nebo bydliště.

S pozdravem

Mgr. Daniela Kobilková
ředitelka odboru Kancelář ministra

v z. Ing. Daniela Matějková
vedoucí oddělení strategií, protokolu, vládní a parlamentní agendy
elektronicky podepsáno